

4:e söndagen efter Den Heliga Trefaldighets dag

Tom Hardts postilla, tredje årgången

Predikotext: Luk. 13:1–5.

I Guds, Faderns + och Sonens och Den Helige Andes, namn. Amen.

Denna söndags predikoämne, "Rättfärdighet och barmhärtighet", handlar om det nya, annorlunda liv, som kommer av omvändelsens under, av dopets pånyttfödelse, som det beskrivits i epistelns ord: "I haven iklätt eder den nya människan, som är skapad till likhet med Gud i sanningens rättfärdighet och helighet". När Jesus i evangeliet, som vi hört från altaret, förkunnar "Varen barmhärtiga, såsom eder Fader är barmhärtig", talar han till oss som just de människor, som mött Guds "barmhärtighet genom ett bad till ny födelse och förnyelse i helig ande" (Tit. 3:5), som där fötts på nytt till Guds barn och verkligen fått Gud till sin rätte Fader. "Rättfärdighet och barmhärtighet" har i ordens fulla och hela betydelse sin källa just här, bara här. Ingen kan vara i sanning barmhärtig, som inte själv utsatts för barmhärtighet, som inte lyfts in i Guds rike som en förlorad, förtappad och fördömd syndare.

När vi säger så, upprepar vi bara vad Jesus säger i dagens evangelium. Han säger så inte bara i inledningsorden om den barmhärtige Fadern utan också i evangeliets avslutande del om grandet och bjälken. Här avtäckes han uttryckligen hela omöjligheten av en helighet i egen kraft, av rättfärdighet och barmhärtighet på obotfärdighetens grundval. Jesus träffar här inte endast fariséerna i sin samtid och omgivning utan varje egenrättfärdighetens anhängare i varje tid och på varje plats. Han säger "Huru kan du säga till din broder: 'Broder, låt mig taga ut grandet i ditt öga', du som icke ser bjälken i ditt eget öga?" Dessa uppmaningar, dessa glada, mästrande tillrop, denna sällsamma själavård strömmar enligt Jesu ord fram ur det djupa, ogenomträngliga mörkret, skildrat med orden: "Kan väl en blind leda en blind? Falla de då icke båda i gropen?" Att försöka göra en människa from genom en Lagens befallning, genom budordens stränga tilltal, genom pliktreligionens "Var god!", verkar ingen godhet, ingen rättfärdighet och barmhärtighet, utan vanda, olust och förtvivlan hos dem, som söker följa receptet. I värsta fall verkar det den förryckta galenskap, som redan vilt blomst-

rar hos den stortalige rådgivaren, nämligen tanken, att rättfärdigheten och barmhärtigheten verkligen kommit till fullbordan hos det högmodiga Jag, som "icke ser bjälken i ditt eget öga", som icke ser sitt stora syndafördärv, som icke vet sig vara en förtappad och fördömd syndare.

Om detta talar S:t Paulus i klartext, då han säger "bokstaven dödar", då han beskriver "dödens ämbete, som var med bokstäver inristat på stenar". (2 Kor. 3:6 f.) Det är de skallande tillropen, det overksammas, ja, förkrossande tilltalet, som kommer av att "du tilltror dig att vara en ledare för blinda, ett ljus för människor som vandra i mörker, en uppfostrare för oförståndiga, en lärare för enfaldiga, eftersom du i lagen har uttrycket för kunskapen och sanningen". (Rom. 2:19 f.) Så broderar S:t Paulus vältaligt på dagens evangelium och framhäver Lagens oduglighet, tillropets onyttighet, egenrättfärdighetens falskhet. Nej, "allt vad lagen säger, det talar den till dem som hava lagen för att var mun skall bli tillstoppad och hela världen stå med skuld inför Gud ... men nu har, utan lag, en rättfärdighet från Gud blivit uppenbarad ... en rättfärdighet från Gud genom tro på Jesus Kristus". (Rom 3:19 ff.) Denna trons rättfärdighet är just evangeliets "eder Fader är barmhärtig", är den grundval, som ensam låter rättfärdighet och barmhärtighet framväxa. Här om säger vi så:

- I. den rättfärdiga barmhärtigheten har fördrag med svagheten,
- II. den rättfärdiga barmhärtigheten känner sitt annorlunda väsen,
- III. den rättfärdiga barmhärtigheten förväntar sig barmhärtighet.

I. Den rättfärdiga barmhärtigheten har fördrag med svagheten.

Den rättfärdiga barmhärtigheten, den godhet, som överensstämmer med Guds vilja, visar sin gudomliga upprinnelse i ömsinthen och storsinthen inför syndarens fel, i återhållsamhet och saktmod inför förlöpnings och elakhet, synnerligast mot det,

som vänder sig mot mig själv. Det innebär också den dygd, som på engelska uttalas med ord *"to be charitable towards the uncharitable"*, att vara kärleksfull mot de kärlekslösa. När min medbroders mun fylls med elakheter, när hans tunga smädar nästan, när hans hjärta släpper ut flöden av bitterhet, kan jag själv retas till att svara med samma mynt, att ösa gift över den giftige, att vara ond mot den onde, som ändock skall mötas med rättfärdig barmhärtighet.

II. Den rättfärdiga barmhärtigheten känner sitt annorlunda väsen.

Det ligger redan i den rättfärdiga barmhärtighetens upphov i evangelium, att den måste vara en sällsam fågel, en *"rara avis"*. Det är ju en gång för alla så, att *"tron är icke var mans"*. (2 Tess. 3:2) Det är en sanning, som vi var dag måste finna bekräftad i vår egen kluvenhet, i vårt kötts motstånd mot den rättfärdiga barmhärtigheten, i våra dagliga syndafall på denna punkt. Vår mun fylls så lätt med det onda ordet, vårt hjärta ännu lättare. Detta fromhetens främlingskap överväldigar oss än mer, då vi konfronteras med den omgivande världens vilja att slå ned, att trampa ned,

att vara kallsinnigt oförstående inför vår predikan och livshållning. Detta är ett främlingskap som vi måste bära.

III. Den rättfärdiga barmhärtigheten förväntar sig barmhärtighet.

Det är nära nog ett stycke anstötlighet för tron att avlyssna Jesu ord *"Ett gott mått, väl packat, skakat och överflödande skall man giva eder i skötet; ty med det mått som I mäten med skall och mätas åt eder igen"*. Vi var ju nådehjon, förlättna syndare, och nu vänds satsen upp och ner. *"Förlåten, och eder skall vara förlåtet."* Ändå är det sant, att Guds förlåtelse både föregår och efterföljer vår förlåtelse. Där vi förlåtits och blivit förlåtande, fylls vi av medvetandet, att vår rättfärdiga barmhärtighet förankrar oss i Guds väsen, att vår öppenhet svarar mot hans, att vi alltså med gott samvete kan gå honom till mötes. I helig upprymdhet, i biblisk stolthet vågar vi säga: *"Vi veta, att vi hava övergått från döden till livet, ty vi älska bröderna"*. (1 Joh. 3:14)

Amen.